

บทความวิจัย

เรื่อง การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศไทย

กรณีศึกษา ไร่สตอว์เบอร์รี

โดย

นางสาวจุฑามาศ อยู่ดี

รหัสนักศึกษา 05530717

เสนอ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิเศก บันสุวรรณ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450 460 การศึกษาเอกเทศ
สาขาวิชาเอเชียศึกษาคณะอักษรศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร
ภาคการศึกษาปลายปีการศึกษา 2556

คำนำ

สารนิพนธ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการศึกษาในรายวิชา 450460 การศึกษาเอกเทศ สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ เนื่องจากในปัจจุบันการท่องเที่ยวได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศญี่ปุ่น ผู้วิจัยมีความสนใจการท่องเที่ยวในรูปแบบเชิงเกษตร ซึ่งเริ่มเป็นที่สนใจแก่นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นและชาวต่างชาติ ผู้วิจัยจึงได้จัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ขึ้น โดยเลือกศึกษากรณีไร้สตอร์อ์เบอร์รี่ในประเทศญี่ปุ่น ทั้งสายพันธุ์สตอร์อ์เบอร์รี่ แหล่งเพาะปลูกที่สำคัญ รวมถึงการแปรรูปผลิตภัณฑ์และการจัดรูปแบบฟาร์มซึ่งเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าสารนิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีความสนใจ และหากสารนิพนธ์ฉบับนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยต้องขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

จุฑามาศ อยู่ดี

ผู้วิจัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
สารบัญ.....	ค
บทนำ.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
วิธีดำเนินการศึกษา	2
ทบทวนวรรณกรรม	2
ผลการศึกษา.....	4
สรุปผลการศึกษา	16
อภิปรายผลการศึกษา	16
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	17
ข้อเสนอแนะงานวิจัย	17
บรรณานุกรม	18

บทนำ

การท่องเที่ยวคือการดำเนินกิจกรรมบริการด้านการนำเที่ยว วอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Tourism Industry) ประกอบด้วยธุรกิจหลายประเภททั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงและธุรกิจที่เกี่ยวข้องทางอ้อมหรือธุรกิจสนับสนุนต่างๆ การซื้อบริการของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศถือว่าเป็นการส่งสินค้าออกที่มองไม่เห็นด้วยสายตา (Invisible Export) เพราะเป็นการซื้อด้วยเงินตราต่างประเทศ การผลิต สินค้าและบริการต่างๆที่นักท่องเที่ยวซื้อก็จะต้องมีการลงทุน ซึ่งผลประโยชน์จะอยู่ภายในประเทศและจะช่วยให้เกิดอาชีพเกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจนอกจากนี้ด้านสังคม การท่องเที่ยว ยังเป็นการพักผ่อน พร้อมกับการได้รับความรู้ เกี่ยวกับ วัฒนธรรม แลกต่าง อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นแหล่งที่มาของรายได้ มหาศาล ซึ่งมีส่วนช่วยสร้างเสถียรภาพให้กับดุลการชำระเงิน นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังมีบทบาท ที่เป็นส่วนช่วยกระตุ้นให้มีการนำทรัพยากรของประเทศมาใช้ประโยชน์ที่ผู้อยู่อาศัย ในท้องถิ่น นำมาประดิษฐ์เป็น ผลิตภัณฑ์ที่เป็นลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นและ ขายเป็นของที่ระลึกสำหรับ สรุปได้ว่าบทบาทและความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม(ฉันทวีวรรณอม, 2552)

ประเทศญี่ปุ่นก็เป็นอีกประเทศหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญในเรื่องของการท่องเที่ยว ทำให้เกิดรูปแบบการท่องเที่ยวใหม่ๆ เพื่อเจาะตลาดกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สนใจ ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ถือเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่น่าจับตามองสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ที่แตกต่างออกไปจากรูปแบบเดิมๆการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism) เป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการเรียนรู้วิถี ของเกษตรกร โดยเน้น ให้นักท่องเที่ยวได้ มีส่วนร่วมใน ร่วมกิจกรรมเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ด้านการเกษตรและวิถีการดำรงชีวิต ของคนในท้องถิ่น วัฒนธรรม และ ยังเป็นการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่มา ใช้ให้เกิดประโยชน์ สร้างรายได้ต่อชุมชน รวมทั้งตัวเกษตรกร การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นการ ท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อชุมชน และ สภาพสิ่งแวดล้อม เป็นการ ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามามากขึ้นและอาศัยรายได้ ที่มาจากการท่องเที่ยวมาสนับสนุนในรักษาสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

จากความน่าสนใจดังกล่าวทำให้ผู้ วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษา เรื่อง การท่องเที่ยวเชิงเกษตรใน ประเทศญี่ปุ่นกรณีศึกษา ไร่สตอร์วเบอร์รี่ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความนิยมของสายพันธุ์ สตอร์วเบอร์รี่ต่างๆในประเทศญี่ปุ่น แหล่งเพาะปลูก ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสตอร์วเบอร์รี่ รวมถึงรูปแบบและเทศกาลของการบริโภคสตอร์วเบอร์รี่ในญี่ปุ่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพันธุ์สตรอว์เบอร์รีชนิดนิยมและแหล่งเพาะปลูกที่สำคัญในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสตรอว์เบอร์รีที่สำคัญในประเทศไทย
3. เพื่อศึกษารูปแบบและเทศกาลการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับสตรอว์เบอร์รีในประเทศไทย

วิธีการดำเนินงานวิจัย

1. ทำการศึกษาพันธุ์สตรอว์เบอร์รีชนิดนิยมและแหล่งเพาะปลูกที่สำคัญในประเทศไทย โดยการนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสายพันธุ์ที่นิยมเพาะปลูกในแต่ละพื้นที่ นำมาวิเคราะห์ในรูปแบบแผนที่เพื่อพิจารณารูปแบบการกระจายของพื้นที่เพาะปลูกและแหล่งผลิตสตรอว์เบอร์รีที่สำคัญของประเทศไทย นำเสนอในรูปแบบการพรรณนาประกอบแผนที่และแผนภูมิ
2. ทำการศึกษาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสตรอว์เบอร์รีในรูปแบบต่างๆ โดยหาข้อมูลผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงผลิตภัณฑ์ที่มีความเป็นเอกลักษณ์แสดงให้เห็นจุดเด่นของสตรอว์เบอร์รีในประเทศไทย
3. ทำการศึกษารูปแบบการและเทศกาลท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับสตรอว์เบอร์รีในประเทศไทย มาพิจารณาปัจจัยที่ทำให้เกิดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของประเทศไทยในพื้นที่ต่างๆ และการพัฒนาของอุตสาหกรรมของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศไทย

บททวนวรรณกรรม

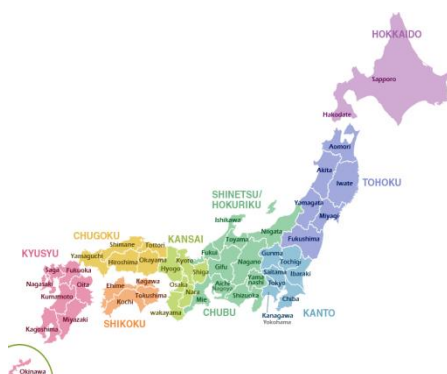
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสตรอว์เบอร์รี ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ สตรอว์เบอร์รีเป็น ไม้ล้มลุก อายุหลายปี มีลำต้นสั้น ใบเรียงเวียนใบกระจุกแบบกุหลาบซ้อน และมีไหลเลื้อย ใบประกอบมีใบย่อย 3 ใบ มีขนนุ่ม ขอบใบหยักเป็นจักฟันเลื่อย มีนวลที่ด้านท้องใบ ก้านใบสั้นหรือเกือบไม่มีช่อดอกตั้งตรง มีดอกได้ถึง 16 ดอก ดอกแยกเพศหรือสมบูรณ์เพศ กลีบเลี้ยง 5 กลีบดอก 5 สีขาว เกสรเพศผู้จำนวนมาก เนื้อผลที่อวบน้ำเป็นส่วนของฐานรองดอกที่ขยายขนาดขึ้น รูปทรงกลม ไข่กลับหรือรูปไข่ ผลแห้งเมล็ดล่อนจำนวนมากฝังอยู่ในส่วนนี้ (<http://www.sc.mahidol.ac.th>, 2556)

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นทางการเรียนรู้วิถีเกษตรกรรมของชาวชนบท โดยเน้นการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการดำเนินกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ด้านการเกษตรและวิถีการดำรงชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และเป็นการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดการเรียนรู้มาทำให้เกิดประโยชน์ก่อให้เกิดรายได้ต่อชุมชนและตัวเกษตรกร การท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะเป็นการอนุรักษ์ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อชุมชน และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ภูมิศาสตร์ประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่น ตั้งอยู่ทางฝั่งเอเชียตะวันออกเฉียงบนมหาสมุทรแปซิฟิกมีพื้นที่ทั้งหมด 377,873 ตารางกิโลเมตรประเทศญี่ปุ่นประกอบด้วย 4 เกาะหลักและเกาะย่อยมากกว่า 4,000 เกาะ โดยเกาะหลัก ๆ ในประเทศญี่ปุ่นมีดังต่อไปนี้ เกาะฮอกไกโด (Hokkaido) เกาะฮนชู (Honshu) เกาะชิโกกุ (Shikoku) และเกาะคิวชู (Kyushu)

มีประชากรประมาณ 128 ล้านคน ประเทศญี่ปุ่นแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 47 จังหวัด โดยแบ่งออกเป็น 9 ภูมิภาค ได้แก่ ภูมิภาคเหนือ (Hokkaido) ภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (Tohoku) ภูมิภาคตะวันออก (Kanto) ภูมิภาคกลาง (Chubu) ภูมิภาคตะวันตก (Kansai) ภูมิภาคตะวันตก (Chugoku) ภูมิภาคชิโกะกุ (Shikoku) ภูมิภาคคิวชู (Kyushu) และ โอะกินะวะ (Okinawa)

ภาพที่ 1 แผนที่ประเทศญี่ปุ่น

ที่มา: <http://www.mapnall.com> (2556)

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อศวิน แสงพิกุล(ม.ป.ป.) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรว่าการเที่ยวสวนผลไม้ จัดอยู่ในรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือ Agro-tourism เป็นการเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ทางการเกษตรต่างๆ ที่มีกิจกรรมการเกษตรและการใช้ทรัพยากรการเกษตรเพื่อการท่องเที่ยว โดยยังคงมีกิจกรรมการเกษตรเป็นหลักสามารถดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยว มีการจัดระบบ การบริหารและการจัดการไว้เพื่อรองรับการท่องเที่ยวก่อให้เกิดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวและ เป็นการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร ร ลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือการเที่ยวสวนผลไม้ นั้นจะแตกต่างจากการท่องเที่ยวทั่วไปคือจะมุ่งเน้นความสนใจไปยังกิจกรรมการเกษตรต่างๆ รวมถึงสภาพแวดล้อมทางการเกษตรเป็นหลักให้โอกาสนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ของเกษตรกรสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งได้รับความเพลิดเพลินและ การพักผ่อนไปในตัวอีกทั้งเกษตรกรยังมีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าทางการเกษตรรวมทั้ง สินค้าแปรรูปทางการเกษตรอื่นๆอีกด้วย

ผลการศึกษา

1. พันธุ์สตอว์เบอร์รี่ยอดนิยมและแหล่งเพาะปลูกที่สำคัญในประเทศไทยปัจจุบัน

จากการศึกษาสายพันธุ์สตอว์เบอร์รี่ในประเทศไทยปัจจุบัน พบว่ามีสายพันธุ์ สตอว์เบอร์รี่ประมาณ 20 สายพันธุ์ ดังต่อไปนี้

ตารางที่แสดงสายพันธุ์สตอว์เบอร์รี่ต่างๆในประเทศไทยปัจจุบัน

ลำดับ	สายพันธุ์	แหล่งเพาะปลูก	ลักษณะเด่น
1	โทจิโอโทมะ	โทซิจิ	ผลใหญ่ รสหวาน เก็บได้นาน
2	อามะโอ	ฟูกุโอกะ	หนึ่งผลน้ำหนักเฉลี่ย 40 กรัม เนื้อนุ่ม สีแดงสด รสหวานฉ่ำ
3	อินชิชิกุ	กุมะโมะโตะ	น้ำหนักโดยเฉลี่ย 18 กรัมขึ้นไป ผลนุ่มฉ่ำ มีรสหวานและรสเปรี้ยวเล็กน้อย

ตารางที่แสดงสายพันธุ์สตรอว์เบอร์รี่ต่างๆในประเทศญี่ปุ่น (ต่อ)

4	ซาจิโนะกะ	ฟูกุโอะกะ	ขนาด 10-20 กรัม ผลสีแดงเข้มมีระดับน้ำตาลสูง กลิ่นหอมเก็บไว้ได้นาน
5	เบนนิสปะ	ชิชูโอะกะ	มีผลใหญ่สีแดงสด รสชาติหวานอมเปรี้ยวกำลังดี
6	ชะงะโอะโนะกะ	ชะงะ	มีรสชาติเปรี้ยวเล็กน้อย แต่หวานมาก ผลใหญ่ กลิ่นหอม เนื้อแน่นเก็บได้นาน
7	ยาโยอิฮิเมะ	กุมมะ	ผลขนาดใหญ่ เนื้อแน่นเก็บได้หลายวัน รสชาติเปรี้ยวกำลังดี
8	อาสึกะรุบี	นะระ	ผลมีลักษณะค่อนข้างกลมเป็นประกาย คล้ายอัญมณีรสชาติหวานน้ำ
9	ยูมะโนะกะ	ไอชิ	สีแดงสด ผลเป็นรูปทรงกรวยรสชาติเปรี้ยวอมหวานกำลังดี
10	อะจิโอะฮิเมะ	นิงะตะ	มีกลิ่นหอม รสชาติหวานมากตัดกับรสชาติเปรี้ยวอ่อนๆ
11	ชะนุกิฮิเมะ	คะงะวะ	ผลมีขนาดประมาณ 18 กรัมมีน้ำเยอะ รสชาติเปรี้ยวกับความหวานที่พอเหมาะ
12	อาคะเนทฮิเมะ	โทคุชิมะ โอะซะกะ	มีผลใหญ่คล้ายลูกท้อ จึงมีอีกชื่อว่า สตรอว์เบอร์รี่ลูกท้อ (โมโมะอิจิโอะ)
13	โทโยะโนะกะ	ทางตะวันตกของ ญี่ปุ่นและหมู่เกาะ คิวชู	รสชาติหวานมากกว่ารสเปรี้ยวยิ่งเมล็ด ด้านนอกมีขนาดใหญ่ผลก็ยิ่งหวาน
14	เนยะโฮ	โทชิงิ	รสชาติหวานอมเปรี้ยวกำลังดี ผลสีแดงสดเป็นประกาย
15	อากิฮิเมะ	ชิชูโอะกะ	ทรงเรียวยาว มีปริมาณน้ำตาลต่อผล ค่อนข้างสูง มีความเปรี้ยวน้อย
16	ไอเบอร์รี่	ไอชิ	ผลสีแดงเข้ม รสชาติหวานกับเปรี้ยว กำลังดี มีผลขนาดใหญ่มากกว่า 50 กรัม

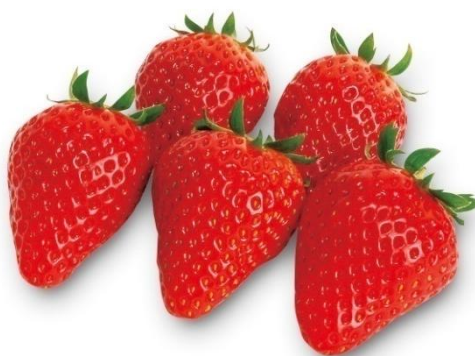
ตารางที่แสดงสายพันธุ์สตอว์เบอร์รี่ต่างๆในประเทศญี่ปุ่น (ต่อ)

17	โมอิคโกะ	มิยะงิ	เปลือกสีแดงสด ผลขนาดใหญ่กว่า 30 กรัมรสชาติหวานกับเปรี้ยวพอเหมาะ
18	ฮัทสึโคอินะคา โอริ	ยะมะนะชิ	ผลเป็นสีขาวและมีขนาดใหญ่ รสชาติหวานอมเปรี้ยวกำลังดีมีกลิ่นหอม
19	สกายเบอร์รี่	โทซิงิ	ผลเรียวยาว รสชาติหวานอมเปรี้ยวกำลังดี ผลมีขนาดใหญ่
20	โคะโทะกะ	นะระ	มีกลิ่นหอมมาก รสชาติเข้มข้นทั้งหวาน และเปรี้ยว เนื้อแน่นเก็บไว้ได้นาน

ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัย (2557)

ผลจากการศึกษาสายพันธุ์สตอว์เบอร์รี่ที่สำคัญของประเทศญี่ปุ่น มีดังต่อไปนี้

1. โทจิโอะโทเมะ (とちおとめ) สายพันธุ์สตอว์เบอร์รี่จากจังหวัดโทซิงิเกิดจากการผสมข้ามสายพันธุ์ระหว่างสายพันธุ์ “โทโยะโนกะ ” กับ “เนยะโฮ ” จนออกมาเป็นสตอว์เบอร์รี่ผลใหญ่ รสหวาน เก็บได้นาน และมีผลผลิตมากเป็นอันดับหนึ่งของญี่ปุ่น

ภาพที่ 1 สตอว์เบอร์รี่สายพันธุ์โทจิโอะโทเมะ

ที่มา: <http://www.miyoshi-agri.co.jp> (2556)

2. อามะโอ (あまおう) สายพันธุ์สตรอว์เบอร์รี่ จากจังหวัดฟูกูโอกะ อีกทั้งยังได้ชื่อว่าเป็นราชาแห่งสตรอว์เบอร์รี่ หนึ่งผลมีน้ำหนักเฉลี่ย 40 กรัม ถือเป็นสตรอว์เบอร์รี่ที่ให้ผลใหญ่ เนื้อนุ่มสีแดงสด รสหวานฉ่ำ ส่วนคำว่า “อามะโอ ” นั้นย่อมาจาก “อะ” อะคาอิ (สีแดง) , “มะ” มะรุอิ (กลม), “โอะ” โอคิอิ (ใหญ่) และ “อุ” อุมาอิ (อร่อย)

ภาพที่ 2 สตรอว์เบอร์รี่สายพันธุ์อามะโอ

ที่มา: <http://www.amaou.jp> (2556)

3. ฮิโนชิซึกุ (ひのしずく) สายพันธุ์สตรอว์เบอร์รี่จากจังหวัดคุมาโมะโตะ หนึ่งผลมีน้ำหนักโดยเฉลี่ย 18 กรัมขึ้นไป มีผลใหญ่ ผลนุ่มฉ่ำ มีรสหวาน และรสเปรี้ยวเล็กน้อย

ภาพที่ 3 สตรอว์เบอร์รี่สายพันธุ์ฮิโนชิซึกุ

ที่มา: <http://item.rakuten.co.jp> (2556)

4. ซาจิโนะกะ (さちのか) สตรอว์เบอร์รีจากจังหวัดฟุกุโอกะ เป็นสายพันธุ์ที่เกิดจากการผสมของโทโยะโนะกะกับไอเบอร์รี่ มีขนาด 10-20 กรัม ผลสีแดงเข้ม มีระดับน้ำตาลสูง กลิ่นหอม เก็บไว้ได้นาน มีชื่อเสียงระดับต้นๆของประเทศ

ภาพที่ 4 สตรอว์เบอร์รีสายพันธุ์ซาจิโนะกะ

ที่มา: <http://www.miyoshi-agri.co.jp> (2556)

5. เบนโฮปะ (紅ほっぺ) สายพันธุ์สตรอว์เบอร์รีชื่อดังจากจังหวัดชิซุโอกะ มีผลใหญ่สีแดงสด ด้านในผลเป็นสีแดงอ่อนจนถึงแกนกลาง รสชาติหวานอมเปรี้ยวกำลังดี จุดเด่นอยู่ที่กลีบเลี้ยงมีขนาดใหญ่ และก้านดอกยาวกว่าสายพันธุ์อื่นๆ

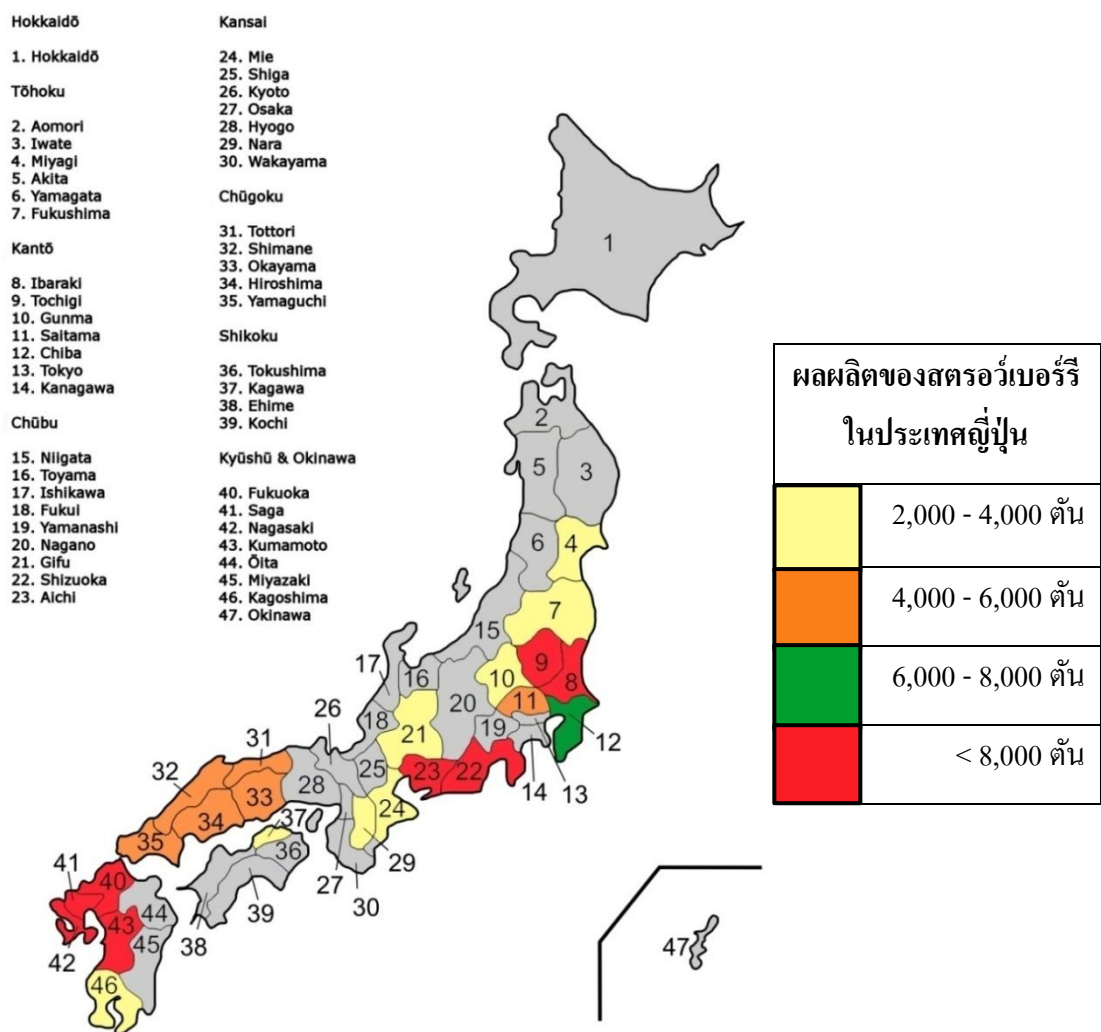
ภาพที่ 5 สตรอว์เบอร์รีสายพันธุ์ซาจิโนะกะ

ที่มา: <http://item.rakuten.co.jp>(2556)

แหล่งเพาะปลูกสตรอว์เบอร์รี่ที่สำคัญของญี่ปุ่นที่มีปริมาณการเก็บเกี่ยวผลผลิตของสตรอว์เบอร์รี่มากที่สุด 5 จังหวัด มีดังนี้

1. **โทชิจิ (Tochigi)** อยู่ทางเหนือสุดของภูมิภาคคันโตบนเกาะฮอนชู ถูกห้อมล้อมด้วยธรรมชาติอันบริสุทธิ์ซึ่งงดงามแห่งภูเขา ป่าไม้ แม่น้ำ น้ำตก แหล่งน้ำแร่ ทางเหนือเป็นที่ราบสูงนะชิ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของภูเขานะชิ (Mt. Nasu) ที่อยู่ในเขตจังหวัดฟุกุชิมะ (Fukushima) เต็มไปด้วยแหล่งน้ำแร่ธรรมชาติ ทางตอนกลางมีเมืองอุทสึโนมิยะ (Utsunomiya) เป็นเมืองท่องเที่ยวและยังมีชื่อในเรื่องการปลูกสตรอว์เบอร์รี่ให้ผลผลิตเป็นอันดับ 1 ในภูมิภาคคันโต ชื่อสายพันธุ์ว่าโทจิโอะโทมะ
2. **ฟุกุโอกะ (Fukuoka)** เดิมชื่อฮาคาตะ (Hakata) ตั้งอยู่ทางเหนือสุดของภูมิภาคคิวชู หันสู่ทะเลทางทิศเหนือ เมืองหลวงคือฟุกุโอกะ ทิศตะวันออกมีเมืองท่าคิตะคิวชู (Kita Kyushu) เชื่อมกับเมืองชิโมโนะเซคิของจังหวัดยามางูจิ (Yamaguchi) บนเกาะฮอนชูทิศตะวันตกติดต่อกับจังหวัดซะงะ (Saga) และทิศใต้เป็นภูเขาฮิโคะชันคันจังหวัดโออิตะ (Oita)
3. **คุมะโมะโตะ (Kumamoto)** ตั้งอยู่ทางตะวันตกของภูมิภาคคิวชู ทิศเหนือ ทิศตะวันออกตลอด จนถึงทิศใต้ล้อมรอบด้วยขุนเขา ทิศตะวันออกเฉียงเหนือมีภูเขาไฟอะโซะ (Mt. Aso) ติดกับจังหวัดโออิตะ (Oita) ทิศตะวันตกออกสู่ทะเลเป็นแนวยาวชายฝั่งยังมีหมู่เกาะอะมะคุซุ จากสภาพทางภูมิศาสตร์ของ จังหวัดนี้ ที่อุดมด้วยป่าไม้ทำให้เกิดเป็นแหล่งต้นน้ำของน้ำตกและแม่น้ำคิคุจิคะวะ ไหลจากบนภูเขาอะโซะ ไกรินชั้นลงสู่หุบเขาคิคุจิและเมืองคิคุจิ จึงได้ฉายาว่าดินแดนแห่งป่าสวยงามใสบริสุทธิ์แหล่งท่องเที่ยวเป็นธรรมชาติทางทะเล และบ่อน้ำแร่ เป็นต้น
4. **นะงะซะกิ (Nagasaki)** ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ มีทิวทัศน์ธรรมชาติที่สวยงามริมอ่าวและเกาะต่างๆนะงะซะกิ หมายถึง แหลมยาวจังหวัดนี้มีพื้นที่ส่วนใหญ่ยื่นออกสู่มหาสมุทรแปซิฟิก ทางตะวันตกเฉียงเหนือของภูมิภาคคิวชูทางทิศเหนือสุดเป็นเกาะทสึชิมะ (Tsushima) เกาะอิคิชิมะ (IkiShima) และเกาะฮิระโดะ (HiradoShima) ทิศตะวันตกสุดเป็นหมู่เกาะโกโตะ (GotoShima) หมู่เกาะคุจุกุชิมะ (KujukuShima) ไปถึงทางทิศใต้สุดเป็นคาบสมุทรชิมะบะระ (Shimabara Hanto) มีภูเขาไฟอุเนซัน

5. ชิซุโอะกะ (Shizuoka) ตั้งอยู่ตอนล่างสุดของภาคกลางบนเกาะฮอนชูมีความอุดมสมบูรณ์ด้วยธรรมชาติ มีบ่อน้ำแร่ธรรมชาติ แหล่งอาหารสดจากทะเล และไรชาเขียว เป็นแหล่งของผลไม้เช่น เมล่อน ส้ม องุ่น สตอว์เบอร์รี่ที่ Hamamatsu Fruit Park สามารถท่องเที่ยวชมธรรมชาติได้ครบถ้วนตลอดปีทิศเหนือขนานด้วยจังหวัดนะงะโนะและจังหวัดยะมะนะชิที่เป็นเขตแดนภูเขาและที่ราบสูงรวมทั้งเป็นที่ตั้งของภูเขาไฟฟูจิติศะวันออกเฉียงเหนือเป็นเมืองโกเทนบะทิศตะวันออกเป็นคาบสมุทรอิซุอุดมด้วยน้ำแร่ที่เมืองอะตะมิ ทิศตะวันตกเป็นเขตแดนติดกับจังหวัดไอจิที่มีภูเขาคั่น

ภาพที่ 6 แผนที่แสดงปริมาณการเก็บเกี่ยวผลผลิตของสตอว์เบอร์รี่ในประเทศญี่ปุ่น

ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัยคัดแปลงข้อมูลจาก <http://www.kudamononavi.com> (2556)

2. ผลผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสตอร์วเบอร์รี่ที่สำคัญในประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นนิยมบริโภคสตอร์วเบอร์รี่กันอย่างแพร่หลาย ด้วยความที่สตอร์วเบอร์รี่เป็นผลไม้ที่ไม่สามารถเก็บไว้ได้เป็นเวลานาน จึงมีการคิดค้นวิธีการยี่ระยะเวลาให้สตอร์วเบอร์รี่อยู่ได้นานมากยิ่งขึ้น ด้วยการแปรรูปให้ออกมาในรูปแบบผลิตภัณฑ์ต่างๆ เมื่อเทคโนโลยีก้าวหน้ามากขึ้น รูปแบบของการแปรรูปสตอร์วเบอร์รี่ก็เพิ่มมากขึ้นเช่นกัน ในตอนแรกเป็นการทำเพื่อถนอมอาหารให้ผลไม้สามารถอยู่ได้นานขึ้น ลักษณะของการแปรรูปยังไม่หลากหลาย รูปแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์แตกต่างกันมากนัก แต่ปัจจุบันมีการแปรรูปที่หลากหลายและออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อให้ตอบสนองกับความต้องการของตลาด

ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสตอร์วเบอร์รี่สายพันธุ์ยอดนิยม ดังต่อไปนี้

ตารางที่แสดงผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสตอร์วเบอร์รี่

ลำดับ	สายพันธุ์	ผลิตภัณฑ์แปรรูป	
		ประเภทอาหาร	ประเภทเครื่องดื่ม
1	โทจิโอะโทมะ	คิทแคทรสตอร์วเบอร์รี่ โคลลอนรสตอร์วเบอร์รี่ ขนม โมจิ แยม	ชาเขียวสตอร์วเบอร์รี่ น้ำอัดลม นม ชาสตอร์วเบอร์รี่ เหล้า เครื่องดื่มคาลพิส รสตอร์วเบอร์รี่ น้ำสตอร์วเบอร์รี่ผลไม้รวม
2	อามะโอ	ขนม ลูกกวาด ไอศกรีม คิทแคทรสตอร์วเบอร์รี่ แยม	เหล้า ไวน์ นม เครื่องดื่มคาลพิส รสตอร์วเบอร์รี่
3	อิโนชิซึคุ	ลูกกวาด แยม	เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ
4	ซาจิโนะกะ	แยม ไอศกรีม	เหล้า
5	เบนโฮปะ	แยม ซอสผลไม้ น้ำสลัด ขนม ไอศกรีม	น้ำผักผลไม้ เหล้า

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัย (2557)

ตัวอย่างผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสตรอว์เบอร์รี

ภาพที่ 7

ภาพที่ 7 โคลลอนรสสตรอว์เบอร์รี

ที่มา: <http://shop.glico.co.jp> (2557)

ภาพที่ 8

ภาพที่ 8 คิทแคทรสสตรอว์เบอร์รี

ที่มา: <http://d.nestle.jp> (2557)

ภาพที่ 9

ภาพที่ 9 แยมรสสตรอว์เบอร์รี

ที่มา: <http://item.rakuten.co.jp> (2557)

ภาพที่ 10

ภาพที่ 10 เหล้าสตรอว์เบอร์รี

ที่มา: <http://yoshidaya.ocnk.net> (2557)

3. รูปแบบและเทศกาลการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับสตรีว์เบอร์รี่ในประเทศญี่ปุ่น

วัฒนธรรมการบริโภคสตรีว์เบอร์รี่ของคนญี่ปุ่น สตรีว์เบอร์รี่เป็นผลไม้ที่นิยมปลูกกันอย่างแพร่หลายในประเทศญี่ปุ่นเพราะนอกจากจะเป็นผลไม้ที่มีรสชาติดีที่ผู้คนนิยมบริโภคกันแล้ว ยังสามารถสร้างรายได้อย่างมากให้กับเกษตรกรปัจจุบันนี้ประเทศญี่ปุ่นมีเกษตรกรที่ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับไร่สตรีว์เบอร์รี่เป็นจำนวนมาก ปัจจัยเหล่านี้ได้มีส่วนทำให้วัฒนธรรมการบริโภคสตรีว์เบอร์รี่ของคนญี่ปุ่นนั้นเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย จากอดีตที่เคยซื้อตามร้านค้าและร้านสะดวกซื้อ ปัจจุบันคนนิยมญี่ปุ่นบริโภคสตรีว์เบอร์รี่ตามไร่ต่างๆที่เปิดให้เข้าชมและสามารถรับประทานสตรีว์เบอร์รี่สดใหม่จากต้น นอกจากนี้จะได้ลิ้มลองรสชาติที่สดใหม่แล้ว ยังได้เพลิดเพลินกับการเก็บผลสตรีว์เบอร์รี่ด้วยตัวเองอีกด้วย

ตารางที่แสดงช่วงเวลาการบริโภคสตรีว์เบอร์รี่สายพันธุ์ต่างๆในประเทศญี่ปุ่น

สายพันธุ์	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย	ต.ค	พ.ย	ธ.ค
1. โทจิโอะโทเมะ	←											→
2. อามะโอะ	←											→
3. อิโนชิซึคุ	←											→
4. ซาจิโนะกะ	←											→
5. เบนิสปเปะ	←											→
6. ซะงะโอะโนะกะ	←										→	
7. ยาโยอิฮิเมะ	←					→						
8. อาสึกะรุบิ	←			→								
9. ยูเมะโนะกะ	←										→	
10. เอะจิโกะฮิเมะ			←				→					

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัย (2557)

จากตารางจะพบว่าช่วงเวลาที่ดีของการบริโภคสตรีว์เบอร์รี่ในประเทศญี่ปุ่น จะอยู่ในช่วงเดือนมกราคมถึงช่วงเดือนมีนาคม ซึ่งตรงกับช่วงฤดูหนาวและฤดูใบไม้ผลิของประเทศญี่ปุ่น

ตัวอย่างไร่สตอร์วเบอร์รี่ในประเทศญี่ปุ่น

สรุปผลการศึกษาจากตัวอย่างไร่สตอร์วเบอร์รี่ในประเทศญี่ปุ่นที่ผู้วิจัยได้ศึกษา ผลปรากฏว่าเทศกาลในการท่องเที่ยวของแต่ละไร่จะอยู่ในระหว่างเดือนธันวาคม ไปจนถึงเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงต้นฤดูหนาวจนถึงปลายฤดูใบไม้ผลิ เป็นช่วงเวลาที่สตอร์วเบอร์รี่แต่ละสายพันธุ์ในประเทศญี่ปุ่นกำลังให้ผลผลิตอย่างมาก กิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของแต่ละไร่จะเป็นกิจกรรมที่เน้นให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการลงมือทำ เช่น การเก็บสตอร์วเบอร์รี่รับประทานเอง การทำแยมสตอร์วเบอร์รี่ไม่อื่นในระยะเวลาที่จำกัด นอกจากกิจกรรมดังกล่าวแล้วในบางไร่ยังมีพื้นที่เพาะปลูกอื่นๆ นอกจากสตอร์วเบอร์รี่ เช่น สวนส้ม องุ่น สวนผัก เป็นต้น

1. Izumi KogawaIchigoNouen

สายพันธุ์	สถานที่ตั้ง	ค่าเข้าชม (เยน)	ช่วงเวลา	กิจกรรม
เนยะโฮะ โมอิคโกะ ชะงะโฮโนะกะ อะกิฮิเมะ เบนีสปเปะ อาสึกะรุบิ ยาโยอิฮิเมะ ไอชิเบอร์รี่	เมืองอิซุมิ โอชะกะ	1,400-900 เยน (ขึ้นอยู่กับอายุ) กลุ่ม: 20 คน ลด100เยน (ต่อคน)	ต้นเดือนมีนาคม ถึงต้นเดือน พฤษภาคม (เปิด10-15นาฬิกา)	เก็บสตอร์วเบอร์รี่ ทานได้ไม่อื่น 30 นาที ทำแยมสตอร์วเบอร์รี่

ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัยดัดแปลงข้อมูลจาก <http://kogawa-ichigo.com> (2557)

2. Savor Farm

สายพันธุ์	สถานที่ตั้ง	ค่าเข้าชม (เยน)	ช่วงเวลา	กิจกรรม
โทจิโอโทเมะ	เมืองทนะบะยะชิ จังหวัด โอซะกะ	ค่าผ่านประตู 1,000 เยน (ต่อ1 แปลง)	ต้นเดือน ธันวาคมถึง ปลายเดือน พฤษภาคม	เก็บสตอร์วเบอร์รี่ ทำไอศกรีมสตอร์วเบอร์รี่ ชมสวนส้ม องุ่นบลู เบอร์รี่ สวนผัก

ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัยคัดแปลงข้อมูลจาก <http://www.savor-farm.or.jp> (2557)

3. Lionkajitsuen

สายพันธุ์	สถานที่ตั้ง	ค่าเข้าชม (เยน)	ช่วงเวลา	กิจกรรม
อะกิฮิเมะ อามะโอ	เมืองชิบุเซน ฟูกุโอกะ	800-1,500เยน	ปลายเดือน	เก็บสตอร์วเบอร์รี่
โทจิโอโทเมะ		(ขึ้นอยู่กับอายุ)	ธันวาคมถึงปลาย	ทานได้ไม่อัน
ยาโยอิฮิเมะ เบ		ไม่เกิน3 ขวบ	เดือนพฤษภาคม	60 นาที
นิฮปปะ		ไม่เสียค่าเข้า	(เปิด10-17นาฬิกา)	ทำแยมสตอร์วเบอร์รี่

ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัยคัดแปลงข้อมูลจาก <http://lionkajitsuen.com> (2557)

สรุปผลการศึกษา

จากผลการศึกษาพบว่าประเทศญี่ปุ่นเป็นเพียงประเทศหมู่เกาะเล็กๆแต่สามารถทำการเกษตรได้ผลผลิตเป็นอย่างดีเห็นได้จากการพัฒนาสายพันธุ์สตอร์วเบอร์รี่หลากหลายสายพันธุ์ มีสายพันธุ์ยอดนิยมที่เป็นที่รู้จักทั้งในและต่างประเทศ มีปริมาณการผลิตของสตอร์วเบอร์รี่ติดอันดับต้นๆโลก ด้วยความที่มีสตอร์วเบอร์รี่เป็นผลไม้ที่เก็บไว้ได้ไม่นานและผู้คนนิยมบริโภคเป็นจำนวนมาก จึงทำให้เกิดผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสตอร์วเบอร์รี่เพื่อถนอมอาหารให้สามารถอยู่ได้นาน ในระยะหลังมีการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคมากยิ่งขึ้นจากการที่สตอร์วเบอร์รี่ในประเทศญี่ปุ่นได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก จึงทำให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในรูปแบบของไร่สตอร์วเบอร์รี่ ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่มาประยุกต์ควบคู่กับการเกษตร โดยไร่ต่างๆจะมีการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมกับกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้วิถีชีวิตของเกษตรกร กิจกรรมทางการเกษตร รวมถึงวัฒนธรรมในท้องถิ่นนั้นๆ

อภิปรายผลการศึกษา

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศญี่ปุ่น เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่โดยการนำเอาทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นนั้นๆมาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ ด้วยการสร้างเอกลักษณ์เฉพาะมาเป็นจุดขาย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของ อัสวิน แสงพิบูล (ม.ป.ป.) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือ Agro-tourism เป็นการเดินทางไปท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ทางการเกษตร ที่มี การจัดกิจกรรมทางการเกษตรและการใช้ทรัพยากรการเกษตร ที่มีอยู่เพื่อการท่องเที่ยว โดยยังคงมีกิจกรรมการเกษตรเป็น ตัวหลักที่สามารถดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยวกลุ่มต่างๆ มีการจัดระบบการบริหารและการจัดการไว้ สำหรับรองรับการท่องเที่ยว เพื่อก่อให้เกิดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรในท้องถิ่น ลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร นั้นจะแตกต่างจากการท่องเที่ยวทั่วไปคือจะมุ่งเน้นไปยังกิจกรรม ที่เกี่ยวข้อง การเกษตร ให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้วิถีชีวิตของท้องถิ่น สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งได้รับความเพลิดเพลินและ ผ่อนคลาย อีกทั้งเกษตรกรยังจะมีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าทางการเกษตรรวมทั้งสินค้าแปรรูปทางการเกษตรอื่นๆอีกด้วย

ซึ่งปัจจุบัน ในประเทศญี่ปุ่นมีการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อตอบสนองนักท่องเที่ยวที่สนใจการท่องเที่ยวในรูปแบบที่แตกต่างออกไปจากเดิม การท่องเที่ยวในรูปแบบนี้เป็นเสน่ห์ที่ช่วยเสริมสร้างเอกลักษณ์ให้กับพื้นที่เกษตรกรรมในท้องถิ่น และเป็นที่ยึดแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวญี่ปุ่นและชาวต่างชาติมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของประเทศญี่ปุ่น กรณีศึกษาไร่สตอร์ว์เบอร์รี่มีจุดแข็งคือลักษณะการจัดรูปแบบไร่ของประเทศญี่ปุ่นนั้นสามารถดึงลักษณะเด่นเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว โดยการเปิดไร่ให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปเก็บสตอร์ว์เบอร์รี่ทานได้ด้วยตนเอง มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการเกษตรคือให้นักท่องเที่ยวสามารถลงมือทำด้วยตนเอง เช่น การทำขนมหรือ การทำแยมจากสตอร์ว์เบอร์รี่การจัดรูปแบบในลักษณะนี้เองทำให้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรของประเทศญี่ปุ่นเป็นที่รู้จักในบรรดานักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ดังนั้นหากประเทศไทยต้องการพัฒนาให้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นที่รู้จักในหมู่นักท่องเที่ยว ควรนำรูปแบบการจัดการไร่ของประเทศญี่ปุ่นมาเป็นต้นแบบในการพัฒนาและมีกลยุทธ์ที่จะนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาสร้างเอกลักษณ์ให้โดดเด่น เพื่อให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะงานวิจัย

งานวิจัยที่แนะนำให้ศึกษาในอนาคต ผู้วิจัยขอเสนอวิจัยเรื่อง “เปรียบเทียบรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษาประเทศไทยกับญี่ปุ่น”

บรรณานุกรม

สื่อสิ่งพิมพ์

- ก๊กเคน. (2549). **ญี่ปุ่น 360 องศา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ภาษาและวัฒนธรรม.
- พงศกร ประทุมวงศ์. (2556). **ญี่ปุ่นเที่ยวไม่จ้อไต่ไปไม่จ้อทัวร์ โตเกียวและเมืองโดยรอบ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ทิบ ไทย อินเตอร์ บুক.
- Gen Itasaka และ สุนันทา เหล่าจัน. (2002). **ประตูญี่ปุ่น**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ภาษาและวัฒนธรรม สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- นันทัช วรรณถนอม. 2552. **อุตสาหกรรมท่องเที่ยว**. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2556.

เข้าถึงจาก <http://tourismatbuu.wordpress.com>

- ภาควิชาเทคนิคเกษตรคณะเทคโนโลยีการเกษตร. **ท่องเที่ยวเชิงเกษตร**. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 7

สิงหาคม 2556. เข้าถึงจาก

http://www.kmitl.ac.th/agritech/nutthakorn/04090035_2202/multiweb/agrotour/

[index.htm](#)

- อัศวิน แสงพิบูล. (ม.ป.ป.). **การท่องเที่ยวเชิงเกษตร**. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 15 กันยายน 2556.

เข้าถึงจาก http://conservation.forest.ku.ac.th/ecotourdb/Cgi-bin/ARTICLE/tour_agro.asp